

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorum|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. LXXV. Rogatio. Rogari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

CAP. LXXIII.
Rigor.

Axioma I.

Rigorem quando lex civilis fovet, licet expresse per Canonem non reprobetur, talis rigor non observatur de Jure Canonico, cap. dilecti. de judic. Abb. in c. filius. per ill. text. de restam. in ult. nomb. item in repetit. c. cum esset. col. 5. & 6. eod. tit. & cap. Ecclesia. de constit. Gomez. ad §. actionum. Instit. de actionib. n. 4. quem consistere in generalitate verborum legis, non attentamēte & ratione ipsius, autumant Canonistae in cap. 2. de re jud. quos citat Covarruvias reg. possessor. p. 2. §. 6. n. 6. de Regulis Juris in 6. appellans eum, juris excessum ad terrorem, Abbas d. cap. 2. in princ. de ejus asperitate vide Mantic. 8. observ. 81. Valascum q. 5. n. 3. Unde etiam Pontifex rigorem juris in d. cap. literis, de restit. spo. liat. (ut advertit Panorm. ibid. n. 6.) accepit pro odiosa illa subtilitate, quae benignitati opponi solet, quod probare videtur text. in l. generaliter 24. §. si quis servo 10. in fin. de fideicommiss. libert. ubi rigor jus subtile dicitur, & cap. cum illorum 32. de sentent. excomm. latē Tiraquell. de retract. consangu. §. 35. gloss. 1. n. 21. dum docet, rigorem juris esse summum illud jus, quod à Cicerone, Terentio, & aliis summa injuria appellari consuevit, rigorosa etiam dispositio dura dicitur in l. proposita 10. ff. qui & a quib. manumiss. quae odii plena sit, quod latissime explicant Covarr. in d. cap. possessor. p. 2. §. 6. de R. l. Menoch. remed. 1. recap. possessor. n. 21.

Intellige verum de tali rigore, ubi nulla ratio per aequitatis artem elici potest, Treutl. vol. 1. disp. 1. th. 2. lit. b. non verò de justitia aequitatis, conf. Duaren. 2. disp. annu. 18. & ad tit. de just. & jur. cap. 2. Ant. August. 4. emend. §. Conan. 1. comm. 11. Donell. 1. comm. 13. Coraf. p. 1. de art. jur. cap. 15. Siquidem hoc in casu rigor & aequitas, quoad justitiam, non sunt contraria, imò utrumque sub justitia continetur, quia justitia est ars boni & aequi, alioqui si dixeris esse contraria, ut Dd. plerumque loqui solent, necesse est fateri, quod justitia contineat secum pugnantia. Et si rigor est justitia, fateri oportet aequitatem esse illi rigori contrariam, quod absurdum, & contra l. placuit §. C. de judic. Non sunt ergo aequitas & rigor legis contraria, sed altera alterius moderatrix & sava temperamentum ex ratione legis ipsius deductum, (quod Aristoteles *Μηδία* vocat, glossa verò in cap. ut constitueretur. verb. detrahendum, distinct. 50. dispensationem,) & sicut exceptio temperat regulam, ita aequitas temperat rigorem legis, nec tamen omnino sunt opposita, sed utraque sub lege & justitia continentur & secundum hanc accipienda esse, cap. 2. & cap. fin. de transact. l. in ambiguis 85. §. quoties 2. de Regulis Juris d. l. placuit §. C. de judic. refert Alvar. Valascus d. q. 5. n. 3.

II.

Rigori praefrenda est aequitas, cap. unic. de rer. permur. in 6. Clem. quamvis 2. in princ. de appellat. imò rigori juris detrahendum est quandoque consideratis locorum qualitatibus, cap. super

51. extr. de sent. excomm. ita rigori detrahitur, ubi multorum strages timetur, cap. ut constitueretur 25. in fin. dist. 50. cap. quoties à populis 1. q. 7. ita rigorem temperari mansuetudine debere, textus est in Clem. 1. §. quia. de judic. ita quandoque Rigor juris ratione aetatis temperatur, cap. ult. extr. de sent. excomm. cap. ult. distinct. 14. & generaliter rigorem juris non esse servandum, secundum Canones, praecipue ubi jus actoris factum est deterius, asserit cap. 1. extr. de dol. & contum.

CAP. LXXIV.
Rixa.

Axioma I.

Ubi rixa inopinata datur, ibi cessat dolus, l. 1. §. Divus 3. ff. de scar. & ibi Alberic. n. 5. in fin. l. si in rixa 17. post num. 1. ff. eod. Gram. decis. 17. n. 4. & decis. 23. n. 6. Menoch. de arbit. judic. q. cas. 362. n. 4. vers. haec juris, & n. 11. Ludovic. Peguerus decis. crim. 14. n. 15. Honded. consil. 99. n. 45. lib. 1. Farinac. 1. consil. 67. in addit. sub lit. a. unde rixae initium semper attendendum esse, ut dignoscatur, an fuerit simplex, vel ex proposito processerit, colligit Blanc. in sua pract. criminal. §. secunda pars defensionis. n. 11. ideoque quando rixa à joco incipit, animus non occidendi adfuisse censetur, Cephal. consil. 31. n. 4. vers. tertia praesumptione, Bertazol. 1. consil. decis. 309. n. 1. & 2. quapropter homicidium rixae calore commissum, licet dolo commissum dicatur, & ex proposito, & forsitan ex hoc videatur, pro eo imponi posse poenam ordinariam: aequius tamen judicant Doctores, eum non nisi extraordinaria poena plecti debere, per d. l. 1. §. Divus 3. in fin. de sic. & l. 1. §. quare ad Tertull. Farin. 1. consil. 2. in addit. lit. c. Conf. Tiraquell. de pen. temp. caus. 1. n. 1. & seqq. Alber. in l. si in rixa. post n. 3. de scar. Gram. decis. 1. n. 4. & decis. 23. n. 6. Clar. in pract. crim. §. homicidium. n. 37. vers. alia etiam est defensio, in fin.

II.

Non debet pati ad arma & rixas procedere eos Praetor, quos sua jurisdictione potest compescere, l. 13. §. de usufruct.

III.

Rixae inceptor non dicitur, quia irā aliquid facit, sed qui ad iram provocat, post Aristotelem Bald. per eum allegatus consil. 143. super questione. col. 1. lib. 1. Farin. 1. consil. crim. 35. n. 14. atque hunc semper dici in culpa esse docet Bald. in l. si ex plagis. §. cum Tabernarius. ad L. Aquil.

IV.

Rixae autor propter homicidium non tenetur ordinaria poena, nisi & pugnae autor sit. Johann. à Sande decis. 1. 5. tit. 9. defin. 7.

CAP. LXXV.

Rogatio. Rogari.

Rogare est jubere & mandare, l. 1. §. 1. ff. mandat. Unde verbum rogo esse significativum voluntatis ipsius rogantis, cum demonstret, quid ille velit, ait Menoch. l. 2. arbitrar. judic. cas. 461. num. 19. Ubi simul etiam limitat procedere in

in his, qui jubere possunt, non verò in iis, qui jubere non possunt, d. l. i. §. i. ff. mand. siquidem rogationem Domini esse præceptum, patet ex gloss. in l. i. verb. quemadmodum quod iussu. juxta Mimum rogando cogit, qui rogat potentiorum, Welsch. i. consil. 45. n. 11.

CAP. LXXVI.

Roma.

Roma est caput orbis terrarum, l. 3. §. quoniam verò. C. de Consulib. l. i. §. 10. C. de V. l. E. & omnium civitatum, §. ult. Instit. de sacra, & nationum, cap. beati, in fin. 2. q. 7. communis nostra patria, l. 33. ad municip. l. 19. de interd. & releg. l. 2. C. de Consul. Tusch. pñct. concl. tom. 7. concl. 366. Lud. Gomez ad §. fuerat. num. 5. Inst. de act. ubi intelligit non respectu urbis, sed propter residentiam Imperatoris. Urbs æterna & terrarum domina, Ammian. l. 14. in qua fortunam imperii habitare putabatur, Arnold. Clapmarus de arcan. Rerum publicar. l. 2. cap. 26. Ungepaur. exercit. Justinian. 5. q. 2.

CAP. LXXVII.

Rubrica.

Axioma I.

Ex rubrica optima sumitur interpretatio nigri, sive ipsius textus, qui rubrica subicitur, Bart. Bald. Alex. Dec. in l. i. per ill. text. ff. de reb. cred. & tot. tit. C. de relig. & sumpt. Bart. in l. i. ff. de confirmat. tut. Gloss. in l. i. circa fin. C. ne fidejuss. dot. dentur. & in Auth. ad huc C. de usur. Quando enim aliqua materia posita est sub aliqua rubrica, inde judicatur esse illius naturæ, cuius est rubrum, Gloss. in cap. i. & in cap. si super. de offic. deleg. in 6. & in cap. tibi qui. de rescript. Everhardus in loc. Topic. à rubric. n. 1. ubi post alios à se allegatos addit iis locis, argumento hoc concludi posse, Executores & conservatores datos à Papa habere jurisdictionem delegatam, quia de ipsis agitur sub rubrica de offic. deleg. & n. 4. subicit Legem vel Canonem in dubio intelligi debere, ut conveniat rubricæ, per l. Imperator 16. ubi Bart. ff. de in diem addit. & Panorm. in cap. inter alia. circa fin. de immunit. Ecel. Quod & de statutis respondet Decius consil. 396. num. 7. dicens: Rubricam declarare & demonstrare intentionem statuti. Hinc Bald. in l. un. col. 2. C. ne liceat ter provoc. inquit: Quando textus est dubius, rubricam probare, quomodo talis textus intelligendus sit, additque hoc valde notabile esse pro rubricis statutorum, vide & Decian. respons. 13. num. 26. lib. 3. ubi ait ab omnibus Doctoribus doceri, in dict. l. i. ff. de reb. credit. quod ex rubrica statuti arguere liceat, consule & Johan. Fichard. in specie de statutis Reipublicæ Francofurtensis agentem consil. 33. n. 18. lib. 2. Quare si rubrica sit generalior nigro, hoc est, plus contineat, quam Leges posita sub ipsa, allegari posse ad decisionem causarum, tradit Glossa ex l. i. & rubr. C. de Capit. Civitat. cens. exim. lib. 11. quod verum, si orationem perfectam habeat, Ripa in

dict. l. i. n. 13. Bolognet. n. 11. & Cagnol. num. 23. quia quando rubrica plures casus decidit, nigrum verò decidat unum, videtur hoc exempli gratia fieri, quod non restringit regulam, §. hactenus. Instit. de gradibus, vel poni ille casus tanquam magis dubitabilis, quo casu inde non excluduntur alii casus in rubrica expressi. Vide Fachin. n. contr. 67. si itaque verba nigri sint obicura, declarari debent per rubrum. Gloss. in l. i. C. ne lic. tertio provoc. & latè prosequitur Fachin. in questione, si statuti rubrica ita erat concepta. Filia dotata non succedat, an generaliter intelligatur exclusa etiam à bonis patriæ, cum in nigro nihil diceretur, nisi de bonis matris & avia, n. contr. q. 68. per tot. quia ex rubro nigro explicandum est. Nic. Everhard. d. loc. n. 11. Gloss. & Bart. in l. i. C. de cap. civit. censib. exim. Carptov. P. 4. Constit. 6. Defin. 1. n. 7.

Limita: nisi quando textus cum rubrica repugnaret, tum enim textus magis attenditur, quam rubrica, Jason in l. i. n. 5. de reb. cred. Everhard. d. loc. num. 12. Menoch. lib. 6. presump. 2. n. 17. quo referri potest r. i. C. de suar. ubi Azo in summa lib. 11.

II.

Rubrica præbet auctoritatem arguendi, sicut textus gloss. singularis in l. i. C. etiam ob Cirograph. fac. l. pen. ff. de stat. homin. gloss. sub rubric. ff. ad Leg. Jul. de adult. & l. i. ff. si cert. petatur. Inde rubricæ ad denotandum id, quod in contextu habetur, conscribuntur, ne rubrica plus quam in textu legis disponere censeatur. Alciatus in rubric. ff. de reb. credit. Menoch. 6. de presump. 1. n. 4.

CAP. LXXXIX.

Ruina.

Ruina metus sit stantium, si enim 40. in fin. de penit. dist. 2.

CAP. LXXXIX.

Rumor.

Rumor minus est quam fama, Innocent. in cap. 3. tit. de presump. per cap. super eo 2. de consanguin. & affin. Rumor enim facilius nascitur, quam fama, l. fin. ff. de hered. instit. l. 28. ff. de inoffic. testam. Cicero 1. de Orator. indeque rumor viciniae non facit probationem, cap. super j. exit. de eo, qui cognov. consanguin.

CAP. LXXX.

Rusticitas, Rusticum,
Rusticus.

Axioma I.

Rusticitati hominis parcendum est, l. 2. §. 1. si quis in jus vocat. non ieris. & rusticitati venia præbetur, Novell. 154. cap. 1. quæ enim per rusticitatem omittuntur, ea nocere non dicuntur, l. i. §. ult. de ventr. inspic. l. 3. Cod. de defens. civit. Unde videmus rusticitatem excusare à dolo presumpso, Jason in l. 7. ff. de jurid. num. 32. Ripa